

Epidemiologische surveillance van tularemie

Francisella tularensis - 2022

Auteurs: A. Litzroth, M. Mori

Hoofdpunten

- In 2022 werden via de verplichte melding zeven bevestigde gevallen van tularemie gerapporteerd. Hiervan werden er vijf in België besmet.
- Het aantal in 2022 ligt wat lager dan in 2021, waarin een uitzonderlijk hoog aantal van negen gevallen werd gerapporteerd.
- Sinds 2012 werd er jaarlijks (met uitzondering van 2018) minstens één geval van tularemie gerapporteerd in België. Dit tegenover een totaal van drie gerapporteerde gevallen tussen 1950 en 2011.

Informatiebronnen

- Meldingsplichtige infectieziekte in de drie regio's (in Vlaanderen waarschijnlijke en bevestigde gevallen, Wallonië enkel bevestigde gevallen en in Brussel niet gespecificeerd).
- Diagnose gebeurt in het referentielaboratorium van Sciensano dat instaat voor de isolatie en de moleculaire typering van *Francisella tularensis* en voor serologische tests.

Gevalsdefinitie

Criteria

- Klinische criteria:
Patiënt met minstens één van de volgende klinische presentaties:
 - Ulceroglandulaire tularemie: cutane ulcer en plaatselijke lymfadenopathie.
 - Glandulaire tularemie: vergrote en pijnlijke lymfenodule zonder teken van een ulcer.
 - Oculoglandulaire tularemie: conjunctivitis en plaatselijke lymfadenopathie.
 - Orofaryngeale tularemie: cervicale lymfadenopathie en ten minste één van volgende drie: stomatitis, faryngitis, tonsillitis.
 - Pulmonale tularemie: pneumonie.
 - Tyfoïdale tularemie: ten minste één van volgende twee: koorts zonder vroege lokaliserende tekenen of symptomen, sepsis.
- Epidemiologische criteria:
Ten minste één van de volgende:
 - Blootstelling aan een gemeenschappelijke bron.
 - Transmissie van dier naar mens.
 - Blootstelling aan gecontamineerd voedsel of drinkwater.
- Laboratoriumcriteria:
Ten minste één van de volgende:
 - Isolatie van *Francisella tularensis* uit een klinisch staal.
 - Aantonen van *Francisella tularensis*-nucleïnezuur in een klinisch staal.
 - *Francisella tularensis*-specifieke antilichaamrespons.

Gevalsclassificatie

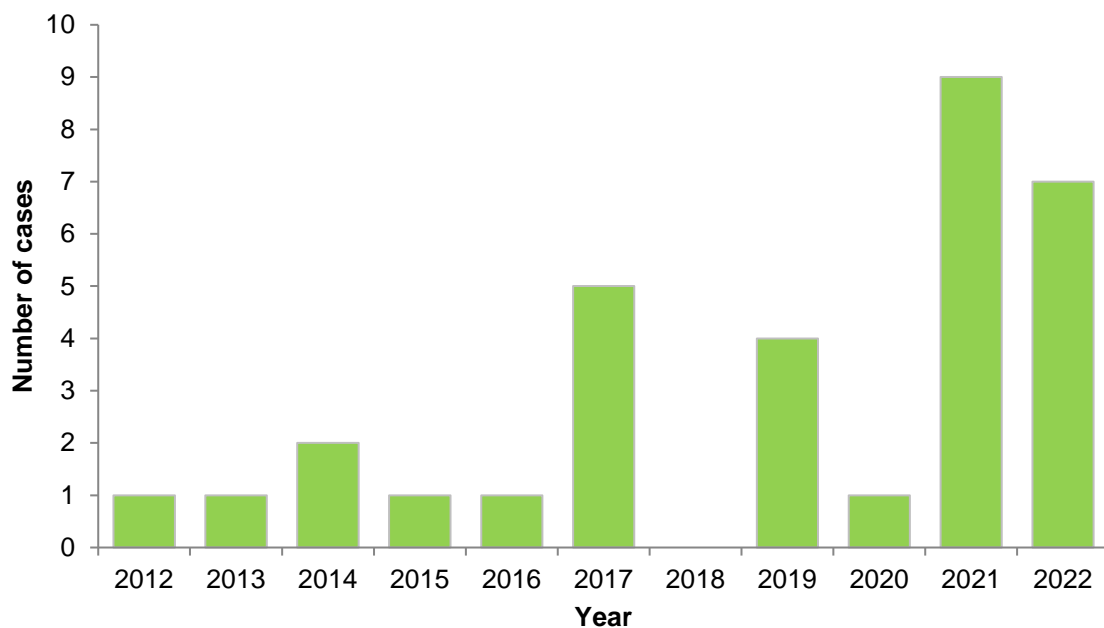
- Waarschijnlijk geval: patiënt die beantwoordt aan klinische en epidemiologische criteria.
- Bevestigd geval: patiënt die beantwoordt aan klinische criteria, met laboratoriumconfirmatie.

Epidemiologie

- Aantal gevallen: In 2022 werden er zeven bevestigde gevallen van tularemie gemeld via de systemen van verplichte melding.
- Regio:
 - Vlaanderen: vier gevallen, waarvan twee autochtone gevallen en twee gevallen besmet in het buitenland (Nederland en Oostenrijk).
 - Wallonië: drie autochtone gevallen.
- Geslacht: zes mannen, één onbekend.
- Leeftijd: mediaan 42 (spreiding 16-79 jaar).
- Risicofactoren/besmettingsbronnen:
 - Autochtone gevallen:
 - Wonde opgelopen bij het tuinieren.
 - Lopen in het bos en eigenaar van konijnen.
 - Jager.
 - Inhalatie via dode knaagdieren in privébos.
 - Vermoeden insectenbeet in naburig bos.
 - Gevallen besmet in het buitenland:
 - Tekenbeet.
 - Insectenbeet.

Figuur 1: Aantal gerapporteerde gevallen van tularemie per jaar, België, 2012-2022

(Bron: verplichte melding)

Belang voor volksgezondheid

In België werden tussen 1950 en 2022 in totaal 35 gevallen van tularemie gerapporteerd, waarvan 32 gevallen tussen 2012 en 2022. Van 2012 tot 2022, werd er jaarlijks minstens één geval gerapporteerd, met uitzondering van 2018. Na de piek in het jaar 2021 (negen gevallen), lag het aantal in 2022 ook zeer hoog met zeven gevallen, waarvan er evenwel twee in het buitenland werden besmet. Het lijkt er op dat de incidentie van tularemie mogelijk aan het stijgen is, al speelt een verhoogde waakzaamheid vermoedelijk ook een rol. Dit laatste is reeds sinds 2016 merkbaar aan een stijging van het aantal serologische testen uitgevoerd door het referentielaboratorium.

Het laatst gepubliceerde overzicht voor Europa dateert van 2021. In de EU was er in 2021 een stijging in het aantal gevallen van 33% merkbaar ten opzichte van 2020, al lag het aantal wel lager dan in het piekjaar 2019. Algemeen is er in Europa sprake van een stijgende trend tussen 2017 en 2021, voornamelijk in Oostenrijk, Tsjechië, Frankrijk, Duitsland en Zweden. Zweden en Slovenië rapporteren het meeste gevallen per 100.000 inwoners.

Meer informatie

- Departement Zorg. Richtlijn tularemie. Beschikbaar via: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/per-domein/infectieziekten-en-vaccinaties/tularemie>
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Tularaemia factsheet. Beschikbaar via: <https://ecdc.europa.eu/en/tularaemia/facts>
- The European Union One Health 2021 Zoonoses Report. European Food Safety Authority European Centre for Disease Prevention and Control. doi: 10.2903/j.efsa.2022.7666. Beschikbaar via: https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/EFS2_7666_Rev3.pdf